

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. III. De Homicidio Voluntario Injusto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

§. 6. n. 8. Molin. tr. 2. de Just. D. 110. concl. 2. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 8. n. 2. concl. 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 14. §. 5. n. 2. Vivian. c. petitio 24. pr. Fagnan. ibid. n. 2. Barbof. n. 2. Gonzal. n. 4. Matthæucc. Offic. Eccl. c. 35. n. 35. Correa *ideâ* Consil. D. 8. n. 2334. Zœf. hic n. 63. Honor. n. 14. Engl. n. 69. Pirhing n. 118. coroll. 2. König n. 30. Schambog. n. 89. Wiestner n. 47. & communiter cæteri.

144. *Proceditque hoc non tantùm de Duce ita exhortante suos milites, sed etiam si Clericus istud faciat: nec refert, sive talis exhortatio fiat ante, vel in ipso actua-*

li conflictu, ut l. cit. cum alijs ex recepta sententia notat Suarez, modò non incitet ad hunc, vel illum in particulari occidendum. Ratio est, quia ita exhortans non provocat directè ad cædes, sed ad fortiter pugnandum, quod licitum, & justum est; adeoque non nisi remotè, & per accidens concurret ad Homicidium. Accedit, quia ex nullo Juris textu constat, Irregularitatem tali casu incurri.

Ad textum in contrarium allegatum patet, ibi sermonem duntaxat esse de bello injusto.

§. III.

De Homicidio Voluntario Injusto.

SUMMARIUM.

145. Multiplex Homicidij Voluntarij injusti species.
 146. Pœna illius Jure Civili est capitalis.
 147. Jure Canonico Excommunicatio in Laico, Depositio in Clerico.
 148. Inhabilitas ad Beneficia Ecclesiastica obtinenda.
 149. Et Irregularitas.
 150. &c. Quis Irregularitatem istam incurrat?
 154. Quando illam incurrat mandans Homicidium?
 155. Consulens?
 156. Consentiens?
 157. An illam incurrat ratum habens Homicidium nomine ipsius factum?
 158. &c. Vel illud non impediens?
 161. &c. Corollaria.
 164. &c. In quibus casibus ratione mandati mandans incurrat Irregularitatem?

170. &c. An Consulentem ab Irregularitate excuset, si revocavit consilium?
 174. &c. Quid de cooperantibus ad cædem injustam?
 181. &c. Quid Juris, quando dabitur, an vulnus lethale fuerit?
 185. &c. An Irregularis fiat, qui debilitat membrum, & reddit inutile?
 187. &c. Vel qui tale membrum abscondit?
 189. &c. Aut notabiliter alterum deformat vulnerando?
 191. &c. An Irregularitas mutilationis sit distincta ab Irregularitate Homicidij?
 193. &c. Quæ sit pœna Homicidij præmeditati?
 200. &c. Facti per insidias?
 202. &c. Proditorij?
 204. &c. Assassini?

145. Dicitur est *suprà* n. 6. Homicidium Voluntarium injustum aliud esse Simplex, aliud Deliberatum, seu Præmeditatum: quod ut n. seq. diversimode fieri potest, scilicet per insidias, proditorem, Assassinium &c. de horum pœnis hic agendum est.

146. Queritur 1. quæ sit pœna Homicidij voluntarij injusti simplicis? 2. Jure Divino pronuntiat in reos illius pœna mortis. Gen. 9. v. 6. Levit. 24. v. 17. Matth. 26. v. 52. Apoc. 13. v. 10. Quod Jus imitata Leges in Homicidas capitis pœnam sanxerunt, cum discrimine tamen; nam nobiliorum vitæ voluerunt parci, & eis loco pœnæ capitis decreverunt Deportationem in Insulam, prout constat ex l. ejusdem 3. §. Leges 5. ff. ad Leg. corn. de Sicar. Verùm hoc discrimen successu temporis sublatum, & Homicidæ indistinctè, & sine respectu personarum ultimo supplicio coerceri coeperunt §. item 5. Inst. de Publ. Judic. & l. quoniam 6. C. ad Leg. R. P. Schmalzgrueber L. F. T. I.

Jul. de vi publ. quas Constitutiones confirmavit Carolus V. Const. crim. art. 137. pr. ubi omnes Homicidæ pœnâ mortis indistinctè puniuntur. Porro pœna hæc mortis, si Homicidium factum in rixa sit, inferri passim gladio solet. Clar. V. Homicidium n. 18. Haun. tom. 6. tr. 2. n. 267. Vallenf. hic n. 8. Engl. n. 24. Pirhing n. 6. König n. 27. Schambog. n. 8. Wiestner n. 49. Reiffenstuel n. 17.

Jure Ecclesiastico 1. Homicida, si Laicus sit, excommunicatur per sententiam can. itaque 20. caus. 24. q. 3. si Clericus, ab Ordine, & Officio est deponendus can. Presbyter 12. dist. 81. Et c. cum non ab homine 10. de Judic. & juxta ean. si Episcopus 7. dist. 50. c. tua 6. de pœn. & c. sicut 6. §. fin. h. tit. in arctum Monasterium detrudendus: cujus tamen loco hodie successit condemnatio ad carceres, vel triremes. ut notat Farin. prax. crim. q. 119. n. 49. Vallenf. hic n. 8. Honor. n. 9. Engl. n. 33. Pirhing n. 7. König n. 29. Schambog. Cc 2

bog. n. 8. § seqq. Reiffenstuel n. 21. nisi crimen sit iteratum, & Homicida Clericus incorrigibilis; tunc enim degradatus, tradendus est Curie Sæculari c. cum non ab homine cit.

248 2. Inhabilis fit ad Beneficia Ecclesiastica obtinenda. Trid. sess. 14. c. 7. de R. form. antè obtentis autem per sententiam eit privandus. Diaz pract. Can. c. 98. n. 2. § V. ipso Jure lit. A. Clar. S. Homicidium n. 21. Covar. Clem. si furiosus p. 2. §. 3. n. 6. fin. Suar. D. 44. de censur. sect. 4. n. 33. Garc. p. 11. de Benef. c. 10. n. 39. Fatin. q. 119. cit. n. 64. Vallens. hic n. 8. Zoel. n. 91. Honor. n. 10. § 11. Pirhing n. 10. Engl n. 23. Wiestner n. 52. Reiffenstuel n. 23. § 24. Ratio est, quia nullum crimen infert privationem Beneficii ipso Jure, nisi id in Jure exprimitur. Imò nec collatio novi Beneficii, Homicidæ Clerico facta, est ipso Jure irrita, sed solum prohibita, ut patet ex Trid. l. cit. ibi, Nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiamsi curam non habeant annuarum, conferri liceat. Suar. l. cit. n. 34.

249 3. Contrahit Irregularitatem, ut quantumvis Homicidium sit occultum, etiam post peractam poenitentiam Ordines suscipere, & in susceptis ministrare sine Dispensatione nequeat can. minor. 4. § seqq. dist. 50. c. inquisitionis 21. & ibi Gloss. V. si Homicidium de accusat. c. sicut 6. b. tit. & ibi Gloss. V. consilium b. tit. & aliis pluribus textibus, notantque Engl n. 23. Pirhing n. 10. fin. Schambog. n. 11. König n. 29. Wiestner n. 53. Reiffenstuel n. 20. § 22.

250 Dub. 1. quis Irregularitatem istam incurrat? 1. incurrit eam 1. qui per actum graviter peccaminosum occidit, etsi Homicidium nec præmeditatum, nec alio modo qualificatum sit; sufficit enim mortaliter peccasse occidendo. Neque refert, an qui occidit, editus jam in lucem sit, vel non; quia etiam, qui procurat abortum foetus animati, Irregularitatem incurrit c. si aliquis 5. & c. sicut 20. b. tit.

2. Qui dat causam propinquam efficacem mortis, licet ea post longum tempus sequatur, ut si quis præbeat venenum, quod post multos menses primum operatur, & interimit; quia qui causam damni dat, damnum dedisse videtur c. fin. de injur. & l. qui occidit 30. §. in hac 3. & ibi Gottofred. Lit. F. ff. ad Leg. Aquil. & nihil interest, occidat quis, an causam mortis præbeat, ut monet Ulpianus l. nihil 15. ff. ad Leg. corn. de sicar. Pirh. hic n. 12. Debet autem causa ista esse propinqua; nam qui causam dat solum remotam homicidio, non fit Irregularis. Zoel. hic n. 7.

252 3. Qui lethaliter alterum percussit, aut vulneravit, licet ab alijs fuerit omnino interemptus; quia jam sufficien-

tem mortis causam dedit. Zoel. hic n. 10. Pirhing n. 17. Schambog. n. 12. Reiffenstuel n. 50. Idemque est, si non constet, sed dubium sit, an ex ictu prius percussantis, an verò ex posteriore percussione mors sit secuta; quia tutius est abstinere ab Officio Sacerdotali, quam temere celebrare, Pirh. l. cit. Imò Irregularitas em non effugit etiam ille, qui percussit aliquem non lethaliter, si appareat, quòd ob percussione illam non potuerit fugere, ideoque postea occisus est ab alio; quia causam aliquam, vel saltem occasionem dedit homicidio postea secuto. Abb. in c. significasti 18. b. tit. n. 10. § 11. Pirhing n. 17. cit. not. 2. Quod etiam dicendum, etiamsi non constet, an vulnus lethale, vel non lethale fuerit, si illud infligens animum occidendi habuit, & vulneratus ex aliorum posteriore percussione exspiravit; nam tali casu Irregularis censetur etiam primus percussor, propter voluntatem occidendi, effectu reipsa secuto. Abb. in c. significasti cit. n. 1. § 6. Pirh. n. 17. cit. not. 1. Reiffenstuel n. 54. & colligitur ex c. cit. ibi, Et si percussor voluntatem non habeat occidendi, igitur à sensu contrario, si voluntatem occidendi habuit, qui percussit primò, etsi non lethaliter, quando percussus ex aliorum ictibus deinde mortuus est, Irregularis censetur. Porro intentio occidendi præsumitur ex qualitate armorum, quibus Homicidium fuit illatum, sicut etiam, an vulnus fuerit lethale, vel non. Clar. §. Homicidium n. 5. Pirhing n. 18.

4. Qui voluntariè mutilat, aut truncat membrum alienum; nam mutilatio in Jure æquiparatur homicidio, & in quibus casibus Irregularitas contrahitur ex Homicidio, iisdem ex mutilatione inducitur. Gloss. in Clem. si furiosus b. tit. V. mutilat. Covar. ibid. p. 3. pr. n. 8. Barbol. n. 27. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 1. n. 3. Pirhing hic n. 121. Wiestner n. 15. Reiffenstuel n. 56. & sumitur ex can. fin. dist. 55. c. clericis 5. ne cler. vel Monach. c. in Archiepiscopatu 4. de Raptor. c. fin. b. tit. in 6. & Clem. si furiosus cit. Dixi, qui mutilat, vel truncat membrum alienum; nam sola illa mutilatio, si fiat in alieno corpore, Irregularitatem inducit, quæ est truncatio membri, membro sumpto pro ea parte corporis, quæ actionem aliquam habet ab alia distinctam, ut notat Palao l. cit. n. 4. & explicatum est supra n. 17. Ratio est, quia dum membrum aliquod abscisum non est, corpus humanum non est mutilatum, aut truncum, & absolute, & simpliciter integrum, ac perfectum; aliàs cujuslibet partis corporis, quæ cum alio membro operatur, nec solum digiti, sed articuli etiam ejusdem abscissio Irregularitatem induceret, & truncum corpus humanum

manum dicendum esset: quod nemo admittit. Minus quid sufficit ad Irregularitatem ex mutilatione corporis proprii; nam contrahitur etiam abscissione partis membri, e.g. digiti, vel articuli ex digito. Engl. hic n. 53. Pirhing n. 124. Schambog. n. 97. Reiffenstuel n. 59. & dictum est Libr. 1. Tit. 20. n. 3.

154 Dub. 2. utrum ad hoc, ut quis Irregularitatem incurrat ratione Homicidij, vel mutilationis, requiratur, ut per seipsum occidat, mutilet, vel abortum procuraret? *negativè*: sed sufficit, si etiam id fiat per alium. Et hinc 1. eam contrahit Mandans, si ex mandato intimato homicidium, abortus, aut mutilatio sit secuta *can. si quis viduam 8. dist. 50. c. fin. b. tit. in 6.* & notant Navar. *Man. c. 27. n. 233.* Gomez tom. 3. var. c. 3. n. 39. Suar. D. 44. de Censur. sect. 3. n. 6. Avil. D. 6. sect. 2. dub. 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 2. n. 2. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 5. & in c. 17. eod. num. 2. Zœf. hic n. 11. Pirhing n. 20. König n. 11. Schambog. n. 12. Wiestner n. 56. Reiffenst. n. 27. Magnif. P. Schmier de Poesst. Ordin. c. 6. n. 376. Ratio est, quia homicidium principaliter adscribitur mandanti, ut perinde, quod per alium facit, per seipsum censeatur fecisse, juxta Reg. 72. in 6. Neque excusatur, etsi ante eadem patratam mandatum revocârit, si revocatio mandatario non innotuit; adhuc enim iste nomine mandantis agit, & sic mandans manet causa principalis cædis. Innoc. in c. ad audientiam 12. b. tit. Navar. c. 27. n. 233. Suar. sect. 3. cit. n. 7. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 2. n. 2. Dian. p. 2. tr. 2. Miscell. ref. 17. Barbof. in c. fin. cit. n. 9. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 5. fin. Wiestner hic n. 57. Reiffenstuel n. 28. Schmier n. 381.

155 2. Consulens, & persuadens homicidium, abortum, mutilationem si istud ex vi talis consilij reipsa sequatur *can. si quis viduam cit. ibi. præcepto, aut consilio, can. perniciosè 23. ibi, per quorum consilium, dist. 1. de pœnit. c. sicut 6. §. qui verò, & §. fin. ibi, Qui consilium dederunt, & c. fin. de Cler. pugn.* Ratio est, quia etiam ipse est vera causa moralis Homicidij & c. *can. perniciosè, & c. fin. cit.* ubi dicuntur Homicidæ, & Homicidia fieri consilio. Dixi autem, si reipsa ex vi talis consilij sequatur Homicidium; nam si is, cui consilium datum est, sine illo delictum aliàs commississet, consulens Irregularitatem non incurrit. Covar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 2. n. 1. Suar. sect. 3. cit. n. 10. Avil. p. 7. D. 6. sect. 2. dub. 3. concl. 3. §. 4. Bonacin. D. 7. q. 4. p. 8. n. 19. & seqq. Palao §. 2. cit. n. 3. Pirhing hic n. 31. Schmier n. 391. Correa idèd Consil. D. 8. n. 2301. & alii passim. Excipitur, nisi consulendo auxerit, vel exauerit voluntatem, & animum illius, ut tanto promptius, vel citius, aut etiam

crudelius aliquem occideret: tunc enim etiam consulens Irregularis fit; quia verè influit in homicidium confirmando, & augendo voluntatem occisoris, prout sumitur ex c. sicut cit. §. quia verò, & notant Barbof. *ibid. n. 33.* Zœf. *hic n. 17.* Pirhing n. 31. Schambog. n. 19. Correa n. 2302. qui tamen n. seq. addit, contrariam sententiam non carere probabilitate.

3. Consentiens in homicidium, abortum, mutilationem ab altero factam, Debet tamen hic consensus non esse qualiscunque, sed requiritur, ut efficaciter instuat v. g. occidenti cooperando, ei assistendo, robur, & animum addendo, ejus occidere volentis propositum approbando, vel ab eo occisum, aut mutilatum, ne se defendant, impediendo, ut colligitur ex c. sicut cit. §. illi etiam, c. significasti 18. h. tit. ibi, Si -- ipsius studio, consilio, vel mandato processerint. Suar. sect. 3. cit. n. 21. Farin. *prax. crim. q. 131. à n. 67.* Barbof. in c. sicut §. illi cit. n. 11. §. 14. Schambog. *hic num. 15.* König n. 11. Wiestner n. 60. Secus est, si purè, & sine ulla cooperatione consentiat in Homicidium, quod nullo modo fit nomine ipsius consentientis; nam talis non fit Irregularis, nec ullam pœnam incurrit, etiamsi consensum verbis exprimat. Suar. n. 21. cit. Pirhing *hic n. 27.* Ratio est, quia talis consensus solum est mentale homicidium, & licet verbis, vel a'io signo externo sit expressum, non tamen efficaciter influit in eadem alterius, ideoque propter illum pœnæ Homicidij non incuruntur, nisi Lex specialiter, & expressè id declararet, quod hoc casu factum non est.

4. Ut volunt Sylv. V. Homicidium, 57 1. q. 7. n. 11. Felin. in c. sicut cit. n. 12. Navar. *Man. c. 27. n. 233.* Molin. tr. 3. de J. & J. D. 33. membr. 4. n. 3. Honor. *hic n. 3.* & quidam alij, Ratum habens homicidium, suo nomine, sive in sui gratiam factum, ex ratione; quia rati habitio retrahitur, & æquiparatur mandato Reg. 10. in 6. etiam in Delictis, ut patet in percussione Clerici, quam suo nomine factam ratam habens incurrit Excommunicationem Canonis c. cum quis 23. de Sent. Excomm. in 6. Sed melius negant Gloss. in *can. si quis viduam 8. V. aut consilio dist. 50.* Hoff. *Summ. n. 4. §. quid ergo h. tit.* Covar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 1. n. 4. Henriq. l. 14. c. 16. n. 2. Suar. D. 44. sect. 3. n. 24. Avil. p. 7. D. 6. sect. 2. dub. 6. Conink D. 18. dub. 8. fin. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. n. 6. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 2. n. 7. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 5. & in c. 17. n. 2. Barbof. in c. fin. eod. in 6. n. 10. Passerin. *ibid. n. 8.* Zœf. *hic n. 22.* Pirhing n. 28. Schambog. n. 15. Wiestner n. 62. Reiffenstuel n. 48. Ratio est, quia Irregularitas non incurritur, nisi in casibus Jure expressis c. is, quæ

qui 18. *pr. de Sent. Excomm. in 6.* atqui nullo Juris textu ratiabilitati cædis Irregularitas imposita legitur. ergo &c. *Conf.* quia Irregularitas ista non contrahitur, nisi per concursum ad cædem, vel mutilationem liberè factam. Atqui ratiabilitio Homicidii hoc ipso, quia est cæde posterior, ad eam nequit concurrere. ergo &c. *Ad principium*, pro sententia contraria allatum, dico, ratiabilitatem æquiparari mandato quoad culpam, non autem quoad pœnam Irregularitatis; quia hæc, ut dictum est, non incurritur, nisi in casibus Jure expressis. Ad id, quod additur de ratiabilitate percussione Clerici, respondeo, Excommunicationem ad ratiabilitatem extendi ob clarum textum *c. cum quis cit.* nullus autem ejusmodi textus extat de ratiabente Homicidium &c. suo nomine factum, quod is Irregularitatem incurrat. ergo dicendum non incurtere, cum versetur in materia pœnali, & odiosa, in qua Argumentum à pari non valet.

558 *5.* Non impediens Homicidium &c. cum id absque gravi suo damno, & periculo posset, & ad hoc ex Justitia teneretur, ut sunt Magistratus, & eorum Officiales, ac Milites, Domini respectu servorum &c. nam hos Irregularitatem incurtere faciliè DD. omnes concedunt; quia moraliter occidere, & occidenti cooperari censentur, & propterea obligantur etiam ad restitutionem.

An verò etiam ille Irregularitatem incurrat, qui solum ex Charitate tenebatur impedire Homicidium &c. & omisit impedire, cum potuisset, dubium movere potest duplex textus, ubi generaliter videtur decerni, illum Irregularem esse, qui non impedit Homicidium, cum posset, & deberet. *1. c. sicut 6. §. illi etiam b. tit.* ubi Homicidis accensetur etiam ille, qui hominem à morte non liberat, cum posset. *2. c. quantæ 47. de Sent. Excomm.* ubi percussentium fautoribus arnumerantur etiam illi, qui Clerici percussione, cum possent, non impediabant.

559 *Sed dicendum*, si ex Charitate solum quis impedire tenebatur, & non impedijt, eum pro Irregulari non habendum. Ita Sylv. V. Homicidium 3. q. 5. Navar. Man. c. 27. n. 231. Molin. tr. 3. de J. & J. D. 76. n. 8. & D. 33. membr. 5. Suar. D. 45. de Censur. sect. 4. n. 3. Filliucc. tr. 20. c. 4. n. 127. Bonac. de Irregul. D. 7. q. 4. p. 8. n. 37. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. n. 7. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 7. n. 1. Barbof. in c. 6. b. tit. n. 18. §. 19. Gonzal. in c. 3. eod. n. 7. Zœf. bic n. 23. Pirhing n. 42. §. 43. Schambog. n. 23. Wiest. n. 66. Reiffenstuel n. 42. §. seqq. Magnif. P. Schmier de potest. Ord. c. 6. n. 402. Ratio est, quia Irregularitatem ab hoc incurri, nullo Jure cautum est. Accedit, quia Homicidium

est peccatum contra Justitiam; conf. qui istam non violat, nec occidere, nec ad occisionem moraliter cooperari censetur per can. *fin. caus. 23. q. 3. ibi, Qui tantum adfuerunt* (homicidio) *extra noxam sunt.*

Neque obstat, quod Gloss. *fin. ibid.* 166 id exponat de illis, qui occiso subvenire non poterant; nam distinguendum est inter eos, qui extra noxam sunt apud DEUM, & qui extra noxam sunt apud Judicem humanum. Ut non impediens Homicidium sit extra noxam apud DEUM, necesse est, ut sine gravi suo damno, & periculo non potuerit subvenire: ut verò sit extra noxam apud Judicem humanum, & Irregularitatem non incurrat, sufficit, quod ex Justitia non fuerit obligatus Homicidium impedire. Suar. *sect. 4. cit. n. 6.* Quin etiam Jure Civili non impediens, cum posset, non tenetur de Homicidio, ut docet Bartol. in l. 1. §. sed in eo n. 2. ff. de S. C. Silan.

Ex quo inferunt nonnulli 1. Irregularitatem fieri eum, qui mandat alicui, ut alium non defendat à cæde, ad quod ipso mandatarius non obligatur ex Justitia; quia mandans injuriam facit occiso, & contra Justitiam peccat, ac positivè concurrat ad mortem illius, quamvis mandatarius tantum peccet contra Charitatem, & ideo Irregularis non fiat. *Contrarium* tamen probabilius tenent Avil. p. 7. D. 6. *sect. 2. dub. 7. §. ex dictis sequitur 1. Zœf. bic n. 24.* Schamb. *ibid. n. 26.* nempe, quod si quis, volenti ex Charitate alium defendere, persuaserit, ne defendat, & alter indefensus moriatur, non fiat Irregularis; quia talis consulens non peccat contra Justitiam, sed solum contra Charitatem: nisi tamen per vim, fraudem, aliâque injuriam retrahat alterum à defensione; tunc enim ageret contra Justitiam respectu occisi, & fiet Irregularis. Ratio est, quia licet volens defendere ad id teneatur solum ex Charitate, tamen proximus habet jus, ne defensio ista ab alio per injuriam impediatur, prout idem docetur de Eleemosyna.

Inferitur 2. Si Medicus ratione stipendij, quod accipit à Civitate, teneatur curare ægrotos, & aliquem culpabiliter omittat curare, quem potuisset, isque moriatur, ipsum fieri Irregularem: secus est, si nullum stipendium accipiat. Avil. l. cit. §. sequitur 4. Gonzal. in c. 11. b. tit. n. 7. Pirh. *bic n. 44.* Schamb. n. 27.

Inferitur 3. Non fieri Irregularem, qui scit Homicidium occultè tractari, & non revelat, nisi ex Justitia teneatur revelare. Avil. §. sequitur 2. Pirhing l. cit. Schambog. n. 28.

Ad Argumenta n. 158. allata facilis est responsio. Ad 1. ibi termino est de non impediens non simpliciter, sed cum consilio, & auxilio homicidis præstito

eam facientis 3. dist. 86. vel dici potest cum P. Pirhing n. 42. ibi Homicidium accipi latè, & prout Homicid dicitur omnis ille, qui contra Charitatem proximi non conservat vitam alterius. Ad 2. est casus specialis, in quo non impediens delinquentium fautoribus accensetur: ex quo tamen casu ad nostrum duci nequit Argumentum, cum versetur in materia poenali, in qua opus est adesse textum expressum.

164 Dub. 3. in quibus casibus ratione mandati mandans incurrat Irregularitatem? n. in omnibus illis casibus, in quibus mandatum est causa moralis cædis, vel mutilationis. Et hinc ratione mandati à se dati Irregularis fit.

1. qui mandavit tantum aliquem verberari, si mandatarius excedens fines mandati occidat, prout decernitur c. fin. b. tit. in 6 quia talis mandando in culpa fuit, & operam dedit rei illicitæ: ideoque ipsi omnia imputantur, quæ possunt sequi ex re illicita; quia cogitare potuit, ac debuit, ex tali verberatione sequi posse mortem, vel mutilationem. ubi autem culpa præcessit, regulariter quis tenetur de casu, si culpa sit ordinata ad casum. Gloss. in c. fin. cit. V. culpa, Ancharan. ibid. not. 2. Fagnan. in c. ad audientiam 12. eod. n. 27. Gonzal. in c. 11. n. 5. & in c. 17. n. 2. Vivian. in c. fin. cit. pr. Barbof. ibid. n. 1. Passerin. n. 5. Zœf. hic n. 11. Honor. n. 2. Pirhing n. 21. Schambog. n. 12. Reiffenstuel n. 30. Magnif. P. Schmier de Potest. Ordin. c. 6. n. 378. Procedit hoc, si verberatio sit illicita; nam si licita est, ut si Pater, Dominus, vel Magister mandat verberari filium, servum, aut discipulum, & mandatarius excedat fines mandati, & occidat, vel mutilet, mandans non fit irregularis; quia cum tunc cesset culpa, etiam poena cessat. Gloss. V. culpa cit. Anchar. ibid. not. 3. Franc. n. 4. Barbof. n. 4. Passerin. n. 3. Honor. n. 18. Pirhing n. 21. ¶ procedit.

165 2. Mandans Irregularis efficitur, essi non dederit mandatum expressum, sed tacitum duntaxat, etiam præmissa protestatione de non occidendo, vel mutilando, ut si Pater, aut Dominus, injuriâ affectus à Titio, dicat filio, vel servo, Non occidas illum, non tamen redeas domum, donec aliquid novi audiam à te circa Titium. Covar. in Clem. si furiosus p. 2. S. 1. n. 3. Avil. p. 7. D. 6. scilicet. 2. dub. 2. concl. 1. Gonzal. in c. 17. b. tit. n. 2. Barbof. in c. fin. eod. in 6. n. 5. Zœf. hic n. 18. Pirhing n. 22. Schambog. n. 12.

166 3. Irregularis fit mandans occidit alium, etiam tunc, si ipse mandatarius occidatur, vel mutiletur; quia licet præter intentionem ejus, & voluntatem directam accidat mors mandatarij, cogitare tamen poterat, ac debebat, illam accidere posse

c. fin. b. tit. in 6. Sylv. V. Homicidium 1. q. 7. dist. 7. Suar. D. 44 de Censur. sect. 3. n. 18. & 19. Avil. scilicet. 2. cit. dub. 5. concl. 4. Gonzal. in c. 11. n. 5. Barbof. in c. fin. cit. n. 6. Passerin. ibid. n. 3. Zœf. n. 14. Honor. n. 2. Pirhing n. 22. ¶ extenditur 3. Schambog. n. 13. Reiffenstuel n. 29.

Excipitur 1. si homicidium non sit secutum; quia regulariter nulla Irregularitas, vel alia poena ordinaria incurritur propter homicidium, nisi illud fuerit perfectum, & consummatum, vel aliud sit Jure expressum. Avil. sect. 2. cit. dub. 3. pr. Barbof. in c. fin. cit. n. 7. Zœf. hic n. 11. Pirhing n. 23. Reiffenstuel n. 31.

Excipitur 2. si mandatarius etiam sine mandato fuisset occisurus, nisi mandato suo mandans fuerit causa, ut mandatarius citius occideret; quia hoc casu mandans, licet habuerit voluntatem influendi in homicidium, vel occidendi, defecto tamen non influxit. Avil. dub. 3. cit. concl. 6. Barbof. l. cit. n. 8. Pirhing n. 23. limit. 2. Schambog. n. 14.

Excipitur 3. si mandans revocavit mandatum, sive expressè, sive tacitè, illum, quem mandavit occidere, in pristinam amicitiam restituendo, affinitatem cum illo contrahendo &c. modò revocatio hæc fuerit intimata mandatario, vel ad ejus notitiam aliunde pervenerit; quia si tunc occidat mandatarius, non occidit ut commotus voluntate mandantis, sed ex propria sua voluntate, & malicia, adeoque mandans non amplius est causa moralis talis homicidii, cum cesset ejus voluntas, & cons. etiam effectus illius. Navar. Min. c. 27. n. 237. Suar. D. 44. sect. 3. n. 7. Avil. sect. 2. dub. 4. concl. 1. & 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. S. 2. n. 2. Gonzal. in c. 17. b. tit. n. 2. Barbof. in c. fin. eod. in 6. n. 9. Passerin. ibid. n. 7. Pirhing n. 23. limit. 3. Magnif. P. Schmier de Potest. Ordin. c. 6. n. 382.

Quodsi tamen constet mandanti, ipsum mandatarium, non obstante revocatione mandati, nihilominus ex pertinacia occisurum, tenetur non solum ex Charitate, sed etiam ex Justitia impedire effectum hujus mandati, quoad commodè potest; alioquin fieret Irregularis. Suar. n. 8. Zœf. n. 12. Pirhing l. cit. fin. Schambog. n. 14. Ratio est, quia dans tale mandatum hoc ipso injustitiam alteri fecit. Ergo ex Justitia tenetur impedire damna, quæ ex tali injuria sequi possent. Igitur si scit inde imminere aliter, periculum mortis, ex justitia tenetur id impedire, prout commodè poterit, v. g. admonendo alterum saltem in communi, quod vitæ ejus insidiæ parentur, vel aliquid simile, Suar. l. cit.

Dub. 4. an sicut mandantem revocatio mandati, ita & consulentem revocatio

catio consilii ab Irregularitatis incurfu liberet? ¹⁷⁴ Non liberare, etiamsi revocatio consilii ei, cui hoc datum est, intimata sit, sed adhuc Irregularem fieri consulentem, si mors fuerit secuta. Suar. *D. 44. sect. 3. n. 11.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 3. c. 4. n. 5. concl. 2.* Correa *Idea Consl. D. 8. n. 2310.* Zael *bic n. 19.* Pirhing *n. 32.* Schambog. *n. 20. § 21.* König *n. 11.* Wiestner *n. 32.* Magnif. P. Schmier *de Potest. Ordin. c. 6. n. 387. § 6.* Ratio est, quia etiam post retractatum consilium consulens est causa moralis cædis subsequens, si rationibus, à consulente suggestis, occisor ad cædem inferendam est motus. Hinc disparitas est inter consilium, & mandatum; nam is, cui datur consilium, agit postea sua voluntate, & nomine, quæ voluntas per consilium inducitur, & non sufficienter revocatur, retractato consilio; mandatarius autem agit tantum voluntate, & nomine mandantis; & ideo per solam revocationem sufficienter tollit suum influxum.

¹⁷¹ *Difficultas* est, an qui omni ex parte possibilem adhibuit diligentiam, ne ex consilio suo, quod retractavit, sequeretur Homicidium, excusetur ab Irregularitate? Negant aliqui ex ratione; quia consilium se habet, sicut venenum alicui propinans. Is autem, qui venenum propinavit, quamvis postea pœnitentiâ ductus, fecerit, quantum potuit ad impediendam mortem, si tamen mors ex veneno sequatur, Irregularis efficitur. Ergo etiam ille, qui consilium dedit, quantumvis omnem possibilem diligentiam adhibuerit, ne ex consilio sequatur mors.

¹⁷² Sed affirmativa sententia, teste Suar. *sect. 3. cit. n. 13.* communis, & magis consentanea rationi est. *Ratio est*, quia consilium non est causa merè naturalis, & physica necessitate influens in mortem, ut venenum, sed moralis duntaxat, quæ per rationem auferri, & per liberam voluntatem impediri potest. Ita autem ablata, & impedita creditur, quando consiliarius fecit, quod moraliter potuit, & debuit ad tollendam illam, & impediendum ejus effectum; nam hoc facto, effectus jam non amplius imputari consiliario potest.

¹⁷³ Ad Argumentum contrarium, paritas cum veneno tunc procederet, quando consiliarius retractavit consilium, & non potuit intimare ei, cui consilium dedit; nam iste, non obstante hac retractatione, & conatu, quo illam per litteras, vel nuntium intimare voluit, si tamen litteræ istæ, vel nuntius ad eum, cui consilium datum est, non pervenerunt, & hic consilio motus occidit, Irregularis est; quia causam mortis, quamvis voluerit removere, non tamen removit, quippe cum consilium hoc casu se habeat, acsi nullo modo revocatum fuisset.

Dub. 5. utrum Irregularitatem, & alias pœnas ordinarias Homicidii incurrant omnes, qui ad cædem alterius cooperantur? *Certum est 1.* si ex proposito ad occidendum aliquem concurrerint, omnes ordinariâ homicidii pœnâ puniri, licet unus duntaxat occiderit, ut rectè notant Gonzal. *in c. 18. b. tit. n. 4.* Stryck. *Us. Modern. pandect. tit. ad Leg. Corn. de Sicar. §. 7. Engl. bic n. 30.* König *n. 10.* Schambog. *n. 22.* Reiffentuel *n. 35.* Correa *Idea Consl. D. 9. n. 2435.* & decum est *Consl. crim. Carol. V. art. 148.* unus enim alterum iussit, ut cædem perficeret, si ipse perficere non possit. Igitur, licet singuli pro causa physica haberi nequeant, tamen causa moralis existunt.

Certum similiter est 2. omnes, qui ita communi consilio concurrunt, fieri Irregulares *c. sicut 6. § fin. b. tit. c. quod in dubiis 5. de pœnis.* Etque perimæ, five directè cooperentur, v. g. percutiendo, & infligendo vulnus; five indirectè detinendo hominem, ne fugiat, vel comitando occisorem, ei que assistendo, suæque præsentia tuendo, etiamque animando &c. quia faveat occisori, sciens eum intendere mortem alterius, licet ipse homicidium directè non intendat. Covar. *in Clem. si furiosus p. 2. §. 2. n. 2. §. quatenus verò, Pirhing bic n. 33.*

Difficultas est, quando non ex condicto, seu in rixa, subito exorta inter plures, unus occisus est. Ubi satis convenit inter DD. casu, quo de vero occisore constat, vel ille investigari potest, hunc solum pœnâ Ordinariâ affici, reliquos verò pro diversitate circumstantiarum arbitrariè coercendos, nisi & ipsi vulnera lethalia occiso intulerint; tunc enim omnes pœna ordinaria manet. Quodsi verò de eo, qui vulnus lethale intulerit, planè non constat, neque per tormenta, aut alias probationes id detegi potest, tali casu propter incertitudinem nullus capite, sed omnes extraordinariâ pœnâ plectentur; quia omnes aliquo modo rei sunt vel propter auxilium præstitum, vel quòd mortem non impedierint. Clar. *§. Homicidium n. 38.* Covar. *§. 2. cit. n. 5.* Gonzal. *n. 4.* Stryck. *§. 7. prope fin. Engl. n. 30.* König *n. 10. fin.* Reiffentuel *n. 39.* & patet ex *Consl. crim. art. 148. cit.* Idem dicendum, quando nemo per se vulnus lethale occiso intulit, sed vulneratus ex omnibus vulneribus conjunctum sumptis propter nimiam sanguinis effusionem mortuus est. Stryck. *l. cit.*

Quoad pœnam Irregularitatis DD. inter se dissident. Distinguunt nonnulli, & siquidem de auctore patratæ cædis non constet, fatentur, pro Irregularibus habendos omnes ex *can. fin. junct. Gloss. caus. 23. q. 8. & c. significasti 18. §. quod si b. tit.* quia tali casu pro homicidis habentur.

ventur omnes *l. item Mela 11. §. sed si plures 2. ff. ad Leg. aquil.* Si verò de occifore constet, putant istum solum pro Irregulari habendum, non verò ceteros, licet percusserint & ipsi, sed non lethaliter, quod colligunt ex *l. §. cit.* ubi iste solus pro homicida habetur, & *c. significasti cit.* ubi Presbyter ab Irregularitate immunis pronuntiat, si constet ab ipso inflictum vulnus non fuisse lethale.

178 Sed neutrum Argumentum sufficienter probat intentum. Non sumptum ex *l. §. cit.* nam dispar est ratio inter Jus Civile, & Canonicum. Illud punit Homicidium: & hinc cum istud ponatur tantum ab uno commissum, mirum non est, quòd unus tantum puniatur ut Homicida. Contrà Jus Canonicum Irregularitatis poenâ afficit non tantum homicidas, sed etiam ad homicidium cooperantes. Sed neque ductum ex *c. significasti*; quia Presbyter, de quo ibi sermo est, Parochianis maleficum occidentibus non est cooperatus, cum vulnus non lethale, & sine animo occidendi separatim inflixerit, & in eadem, postea à Parochianis paratam mortem non influxerit, quippe quam illi petierunt, Presbytero isto nec mandante, nec persuadente.

179 Hinc dicendum, tali casu pro Irregularibus habendos etiam ceteros. Ita veniunt docent Navar. *Man. c. 27. n. 124. y. decimo. Co. ar. in Clem. si furiosus p. 2. §. 2. n. 4. cas. 4. Suar. D. 45. de Censur. sect. 3. n. 9. Avil. p. 7. D. 6. sect. 3. dub. 3. concl. 4. Conik D. 18. dub. 3. n. 70. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 6. n. 4. Barbos. in c. 18. b. tit. n. 9. Correa *Idea Consil. D. 9. n. 2436. Zoel. bic n. 26. Honor. n. 5. Pirhing n. 34. 40. §. 41. Schambog. n. 22. Wiestner n. 64.* & sumitur ex *can. fin. cit.* ubi à Canonica poena absolvuntur soli illi, qui occisum nec impugnabant, nec vulnerabant, nec consilio, nec auxilio cooperatores fuerunt. Atqui in casu dato omnes occifori favorem, & auxilium præstant, & sua aggressione occisum impediunt, ne se contra occiforem defendat, ac proinde cooperantur, ut facilius sequatur cædes, ergo &c.*

180 Aliud est, si constaret homicidium factum esse ab uno ex quatuor hominibus, qui erant in domo, ex quo projecto lapide præteriens occisus est, & igitur ore, à quo illorum projectus fuerit: tunc enim in foro externo nullus Irregularis censetur; quia nullus in particulari censetur deliquisse, nisi probetur, & melius est unum nocentem dimittere, quam tres innocentes condemnare: ideoque unusquisque relinquendus est conscientie suæ. *Suar. sect. 3. cit. n. 11. Avil. p. 7. de Censur. D. 6. sect. 3. dub. 3. concl. 3. Pirh. n. 41. extens. 3. fin. Schamb. n. 22.*

181 Dub. 6. quid Juris, si vulneratus per aliquod tempus vixerit, & ideo dubi-

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

tetur, an vulnus inflictum fuerit lethale, an potius ex imperitiâ Medicorum, inordinatâ vitâ, vel alio morbo superveniente vulneratus decesserit? *§. Judici hoc casu incumbere, ut maturè vel per se, vel per Delegatum adhibitis peritis Medicis, & Chirurgis, saltem duobus, si haberi possint, vulnus inspiciat, qui Medici, & Chirurgi (nisi si sub initium officii sui hoc fecerint) juramentum præstare debent, quòd opinionem suam edicere sincerè velint: ex quorum deinde Medicorum, & Chirurgorum depositione, consideratis aliis quoque circumstantiis Judex sententiam suam formabit.* *Const. crim. Carol. V. art. 149. Clar. §. Homicidium n. 43. Stryck Us. mod. pandect. tit. ad Leg. Corn. de scar. §. 2.*

Si vulnus ex assertione Medicorum, & Chirurgorum, vel aliunde constet lethale esse, vulnerans de occifore tenetur, poenisque ordinariis, nisi justam vulnerationis causam habuerit, subjicitur, non attentum, utrum vulneratus brevi, vel longo post vulnerationem intervallo mortuus sit, nec habitâ ratione mala curæ, aut regiminis vulnerati, aliarumque circumstantiarum *c. significasti 12. h. tit. Socin. vol. 2. conf. 178. Gaill. 2. obs. 111. n. 9. König bic. n. 17. Reiffentl. ibid. n. 50.*

Si liquidò constet, vulnus non fuisse lethale, & vulneratum non ex vulnerare, sed ex imperitiâ, aut incuria Medici, vel ex propria culpa, & negligentia, vel ex alio accidente extrinseco perisse vulnerans ab homicidio, ac poenis Homicidii absolvendus erit. *Socin. consil. 178. cit. col. 2. Zoel. bic n. 8. König n. 17. Reiffentuel n. 51.*

Idem dicendum, si consideratis omnibus, dubium sit, an vulnus lethale fuerit, vel non; quia ubi de vita hominis agitur, probationes dubiæ ad mortem inferendam non sufficiunt *l. fin. C. de Probat.* & melius est in dubio nocentem absolvere, quam innocentem condemnare *l. absentem 5. pr. ff. de pen. Gaill. l. cit. n. 11.* Utroque tamen casu condemnabitur vulnerans ad poenam extraordinariam, ut cum eodem Gaill. *l. cit.* notat Stryck. *l. cit. §. 6. Excipitur, nisi præsumptio in contrarium militet: talis foret, si vulneratus de malo processit in pejus, & intra breve tempus mortuus est; tunc enim præsumitur ex vulnere obiisse. Gaill. l. cit. Secus est, si mortuus sit ex intervallo.*

Quantum autem intervallum hoc esse debeat, DD. dissident. *Clar. §. Homicidium n. 44. Carpzov. p. 1. q. 26. per totam. Engl. bic n. 31. König n. 17. fin. ibid.* putat sufficere, si vulneratus ambulavit per triduum, vel decumbens in lecto superstes fuit per dies 40. quam opinionem teste König *l. cit.* sequitur communis usus.

Quoad Irregularitatem interest, an mors secuta sit occasione vulneris, an ve-

Dd

182

rò à causa prorsus extrinseca. Si occasione vulneris secuta mors est, quamvis non immediatè ex vulnere, ut quia febris, aut inflammatio supervenit, quam imperiti Medici curare non potuerunt, vulnerans erit Irregularis; danti enim operam rei illicita imputantur, quæ sequuntur *c. de catero 11. & c. seq. h. tit.* Si verò mors contigerit à causa prorsus extrinseca, si vultus fuit levissimum, & nullo modo periculosum, Medicus verò, vel ipse æger novum medicamentum adhibuit, his, & similibus casibus vulnerans nullam incurret Irregularitatem *c. ad audientiam 12. h. tit. fin. Engl. hic n. 54.*

85 Dub. 7. an qui membrum debilitat, i. e. lædendo, vel vulnerando aridum, & inutile reddit ad operandum, citra mutilationem tamen, & abscissionem, Irregularis efficiatur? *æ. negativè; quia aliud est propriè loquendo mutilare, vel detruncare, sive abscindere membrum, aliud debilitare, sive aridum, & inutile reddere ad operandum, ita tamen, ut vivum maneat, nec abscindatur. Cùm ergo SS. Canonès Irregularitatis poenam solum imponant homicidio, & mutilationi, sub ijs non comprehenditur sola debilitatio, neque ad istam poena hæc debet extendi, cùm regulare principium sit, Irregularitatem non incurri, nisi in casibus Jure expressis: quod confirmatur ex *can. sicut 27. caus. 1. q. 1. ubi dicitur, quòd verum sit membrum, quamvis sine sanguine, & inefficax, & mortuum sit, scilicet quoad operationem. Navar. Man. c. 27. n. 206. & 219. Suar. D. 47. s. 2. n. 5. & 11. Conink D. 18. dub. 8. concl. 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 15. §. 1. n. 5. Passerin. in c. fin. in 6. n. 3. Correa Idea Consil. D. 8. n. 2295. Zæf. hic n. 83. Honor. n. 58. Engl. n. 51. Pirhing n. 122. König n. 35. fin. Schambog. n. 93. Reiffen tuel n. 98. Magnif. P. Schmier de Potest. Ordin. c. 6. n. 476.**

86 *Neque obstat, quòd paria sint non esse, & inutile esse: nam paria sunt quoad operationem; quia quòd inutile est, perinde non operatur, ac si non esset; non autem quoad effectum Irregularitatis; quia non est Jure expressum, quòd propterea hæc incurrat. Accedit, quia membrum aridum valet saltem ad decorem, sive non deformat, etsi operari non possit, sicut tamen deformat membrum omnino abscissum. Navar. n. 206. Suar. n. 5. Correa n. 2296. Pirhing n. 122. Schambog. n. 94. cum aliis. Ex quo insertur, quòd Judex, qui torquendo reum debilitat, & inutile reddit membrum, non fiat Irregularis Pirhing n. 122. fin. Schambog. n. 94.*

87 Dub. 8. an qui abscindit membrum aridum, & inutile, seu impeditum ad officium suum exercendum, fiat Irregularis? *æ. distinguendo: Velenim est omnino mor-*

tuum, nec anima rationali amplius informatum, vel adhuc eà est informatum.

Si primum, ille, qui detruat tale membrum, non est Irregularis; quia est quasi non membrum: is tamen, qui tale membrum ita debilitavit, Irregularis efficitur; quia substantialiter mutat corpus humanum, cùm tale membrum non amplius sit membrum: & in hoc sensu verum est, quòd paria sint non esse, & inutile esse. Zæf. n. 82. Pirhing n. 122. Schambog. n. 95. Correa n. 2297.

Si secundum, fit Irregularis; quia re- vera mutat corpus humanum abscindendo vivum ejus membrum, & partem organicam principalem. Neque refert, quòd sit membrum inutile ad exercitium sui muneris; quia hoc est per accidens, & eo non obitante, talis abscissio est gravis deformatio, quæ sufficit, supposita alicujus membri, seu partis principalis truncatione. Navar. c. 27. n. 219. Suar. D. 44. s. 2. n. 11. Zæf. Pirhing, Schambog. l. citt.

Dub. 9. an Irregularis fiat, qui alium quem notabiliter deformat, v. g. faciem vulnerando, & relicta deformi cicatrice, ita, ut ad Ordines promoveri non possit? *æ. si talis deformatio facta sit citra mutilationem, ita deformans Irregularis non efficitur. Suar. s. 2. cit. n. 12. Pirhing l. cit. Schambog. n. 96. Ratio est, quia præter homicidium, & mutilationem nulla alia Irregularitas, quæ ex læsione, seu vulneratione corporis incurrat, est Jure expressa. Neque refert, quòd sic deformatus Irregularis fiat; nam non semper, qui alterum Irregularem facit, ideo etiam ipse Irregularis fit, sed eo solum casu, quando id Jure expressum est, ut si aliquem deformat per eadem, vel mutilationem, Suar. Pirhing, Schambog. l. citt.*

*Ex quo sequitur, fieri posse, ut quis interdum faciat alterum Irregularem v. g. percutiendo, aut vulnerando, licet ipse non fiat Irregularis; quia potest alterum inhabilem reddere ad Altaris ministerium sine mutilatione; & vice versa contingere potest, ut Irregularis fiat mutilans, non verò mutilatus, ut si quis per injuriam, & invitus ab alio fuit castratus. Et hinc duplex distinguenda est mutilatio, una activa, altera passiva: ratione mutilationis activæ Irregularitatem incurrit illam inferens, si truncaverit, vel absciderit membrum, ut dictum est n. 153. ratione passivæ, qui eam passiva est, Irregularis tunc solum redditur, quando per eam factus est inhabilis ad congruum exercitium Ordinis, præsertim verò ad celebrationem Missæ, juxta dicta *Libr. 1. Tit. 20. n. 2. & seqq.**

Dub. 10. an Irregularitas mutilationis sit distincta ab Irregularitate Homicidii? *æ. affirmativè; quamvis enim conjungan-*

propter similitudinem culpæ, revera tamen distinguuntur, sicut perfectum, & imperfectum. Suar. *D. 44. sect. 2. n. 3.* Plurimum autem refert, has Irregularitates æquiparari quidem, sed tamen distingui; ex hoc enim, quod æquiparentur inter se invicem, sequitur, quod quidquid in Jure statutum est de Irregularitate mutilationis, si rigorem contineat, extendi debeat ad Homicidium, non propter argumentum à simili, vel à minori ad majus, quocunque modo, sed propter Argumentum à parte ad totum; quia in homicidio mutilatio continetur formaliter, vel eminenter, tanquam pars in toto. Suar. *l. cit. n. 4.* Pirhing *n. 121. b. tit.*

152 **Contra** quia distinctæ Irregularitates sunt, sequitur, non omnia, quæ in Jure statuta sunt circa Irregularitatem Homicidii voluntarii, etiam extendi ad mutilationem voluntariam. Exemplum est; nam dispensatio in Irregularitate ex Homicidio voluntario est reservata Summo Pontifici, ut notavit *S. Congr. Concil. ad sess. 24. Trid. c. 6. de reform.* apud Suar. *n. 4. cit.* quæ tamen reservatio non debet extendi ad dispensationem Irregularitatis ex Mutilatione voluntaria occulta, cum ex vi memorati Decreti Trid. & ut *infra n. 256.* dicitur, concedatur Episcopo. Similiter ex eadem ratione, & quia minorem culpam committit, qui mutilat, quam qui occidit, si quæ disposita sunt de mutilatione, favorem contineant, non debent extendi de mutilatione ad Homicidium; quia si poena minuatur in delicto minore, non sequitur illam etiam diminui in majori, vel totali. Pirhing *l. cit.*

195 **Quæritur 2.** quæ sit poena Homicidii præmeditati? **1.** hujus, sicut atrocius crimen, ita gravior etiam poena est, quam Homicidii simplicis, seu illius, quod in rixa tantum, aut impetu passionis commissum est. In foro Sæculari hujus reo, si mas sit, rotæ poena, si femina, culeus dictari solet, vel etiam, quando istud delicti qualitas petit, ante executionem delinquens forcipibus candentibus prehenditur, prout habet *Const. crim. Carol. V. art. 137.* & notat Stryck. *Us. mod. Pandect. tit. ad Leg. Corn. de Sicar. §. 1.*

194 In foro Ecclesiastico præter alias poenas inducit Irregularitatem, quæ difficultatis relaxationis est. An verò reus Homicidii præmeditati etiam privetur Asyllo, seu Immunitate locali Ecclesiastica, ancipitis quæstionis apud DD. est. Et quidem de Jure Civili certum est, istum Immunitate hac non gaudere, prout patet ex *Novell. 17. c. 7. pr. ubi Templorum navicula non nocentibus, sed lesis à Lege data asseritur.* Sed quia resolutio propositæ dubitationis non ex Legum institutis, sed SS. Canonum Regulis petenda est *arg. can. R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.*

certum est *3. dist. 10. can. bene T. can. duo sunt 10. Sc. dist. 96. c. Ecclesia 10. de Const.* & fatentur Orthodoxi DD. omnes, hinc dubii istius difficultas in eo consistit, an hujusmodi Homicidii præmeditati Rei ab Asyllo Ecclesiastico excludantur etiam de Jure Canonico.

Affirmant Clar. *S. fin. q. 30. n. 12. 195* Decian. *tr. crim. l. 6. c. 28. n. 15.* Fachin. *l. 9. contr. c. 93. v. ego existimo;* Molin. *tr. 3. de J. & J. D. 23. n. 3.* ducti textu *c. si quis 1. b. tit.* ubi præceptum Legis veteris, datum *Exod. 21. v. 14.* per Christi mortem extinctum, Gregorius IX. illud in Decretales transferendo, resuscitavit, & constituit, ut *Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab Altari evellatur, ut moriatur;* quæ verba aliqui interpretantur ita, ut particula *Et* habeat sensum Disjunctivum, & textus ab Asyllo excludat quemcunque Homicidam, qui occiderit vel *per industriam*, conf. Homicidii præmeditati reus est, vel *per insidias*, i. e. proditorie, accipiendo Homicidium proditorium saltem in sensu largo.

Negativa Sententia se fundat in *Ju. 196* re Canonum Gregorio IX. antiquiorum, quibus cujuscunque cædis patrata reo, si ad Ecclesiam, vel Monasterium se recipiat, Asyllo datur, modò non sit Latro publicus, aut voluntaria hominis interfecione, vel mutilatione Ecclesiam, aut Coenaculum contaminarit *c. inter alia 6. & c. fin. de Immunit.* quibus casibus recentiori Jure à Gregorio XIV. *Const. cum aliis edita 9. Cal. Jan. 1591.* additum est Homicidium Proditorium, assassinium, & crimen læsæ Majestatis in personam Principis; conf. cæteri omnes juxta hanc sententiam Asyllo gaudent.

Ad *c. si quis* in contrarium allegatum *197* respondent hujus Sententiæ negativæ Patroni, mentem Pontificis admodum incertam esse, neque constare, quâ intentione eum textum Decretalibus inseruerit. Nam **1.** Interpretes Gregorio coævi, aut proximi considerantes, quod mortis naturalis poena per Canones non infligatur, intelligi volunt textum illum non de morte naturali, sed spiritali peccati, vel Civili per privationem Beneficii, si delinquens Clericus, aut Excommunicationem, si Laicus sit. **2.** alii, cum *Innocentio*, & *Antonio de Butrio* concedunt quidem eo textu decerni privationem Asyllo, sed tantum in Latrones, qui viatores occidunt in Stratis publicis, ut hoc modo evitetur correctio Jurium, per quæ cæteris Homicidis præstatur defensio. **3.** alii cum *Archidiacon. in c. si quis cit. v. & si forte*, *Host. pr. ibid. Ancharan. n. 2. Felin. pr. Joan. Andr. n. 2. Fagn. n. 4. Farin. l. 1. conf. 76. n. 18. Vincent. de Franch. decis. 713. Sperell. decis. 23. n. 12.* volunt

volunt eo textu excludi solum Homicidam verè, ac propriè proditorium.

198 Ex his interpretationibus plerique tertiam approbant; nam 1. eidem consentit *Glossa interlinearis*, quæ maximæ auctoritatis est, & verba *per insidias* declarans ait, sicut legitur de *Joab*, occidente *Abner* & *Amasam*, Amicitia specie deceptos. 2. textus Hebræus, in quo legitur, *si quis proximum suum occiderit in astutia*. 3. versio Græca 70. Interppr. quæ legit, *Si aliquis aggressus fuerit proximum, ut occidat in dolo*. 4. versio Vatabli, quæ habet, *Si aliquis volens, & calidè*, in quibus omnibus simulatio amicitia, vel dissimulatio inimicitia intervenire innuitur. Verùm hæc Controversia modò finita est per Constitutionem novissimam Sanctissimi D. N. Benedicti XIII. in Libro 3. tit. 49. à me relatam, per quam modò Homicidium præmeditatum, etiam non Proditorium ab Asylo excluditur.

199 Porro quale Homicidium censerit debeat *Præmeditatum*, sumitur ex deliberatione, & proposito occidendi, ex intervallo necem præcedente, ut dictum est n. 6. An verò hujusmodi animus, & propositum ex intervallo ita necem præcesserit, *Mench*, de *arbitr. cas. 361. n. 1.* & alij passim decernendum relinquunt arbitrio Judicis, qui id conjiciet ex facti qualitate, & circumstantiis alijs, prout sunt. 1. si nulla ira, vel rixa, nec justus aliquis animi dolor, & similis passio alia præcesserit. 2. si homicida fuit inimicus capitalis occisi. 3. si occidit ex insidijs, proditoriè, sive sub specie amicitia. 4. si post necis inferendæ jaclationem, vel comminationem. 5. si prævio tractatu, vel consultatione de ea inferenda. 6. si congregavit socios, arma, & alia ad aggressionem necessaria comparavit. 7. si præter morem armis se accinxit, cædisve locum frequentavit. 8. si ad fugam, tutumque receptum omnia præparavit &c.

200 Dub. 1. quid dicendum de Homicidio perpetrato ex Insidijs? R. istud Deliberato Homicidio superaddit qualitatem dolosæ machinationis in necem hominis; ex insidijs enim occidere ille dicitur, qui Latronis more secus viam, vel in alio loco absconditus, inimicum prætereuntem expectat, & nihil tale metuentem improvisò adoritur, strictoque ferro, vel sclopo exploso interficit: quo modo Clodium in Milonis necem, machinatum ostendere conatus est Cicero *Orat. pro Milone*.

201 Est Homicidium hoc gravius longè delictum, quàm si aperta vi sit illatum: & hinc graviori vindicta coerceri semper consuevit, usque adè, ut alicubi conatus quoque, si ad actum proximum processisset, capite puniretur; alibi per loco-

rum Statuta penâ Sicariorum ordinariè is, qui ex hujusmodi insidijs infligit vulnus lethale, puniri solet, etsi postea vulneratus præter spem ex eodem convaluerit. Ant. Matth. in l. 48. ff. tit. de Sicar. n. 4. Wlstenner hic n. 99. Jure Canonico circa privationem Asyli hæctenus fuit Controversia inter DD. Aliqui ex his volebant per insidias occidentem privari Asylo Ecclesiastico; communior negabat, quia putabat, ad effectum Privationis Asyli non sufficere, quòd Homicidium patratum sit quomodocunque per insidias, sed insuper requiri, ut accesserit species amicitia cum occiso. Nunc post Const. novissimam cit. tenenda est prima Sententia.

Dub. 2. quid Jure Canonico sit statutum de Homicidio proditorio? R. In hoc quoad privationem Asyli plerique hæctenus volebant distingui debere, utrum Homicidium sit proditorium in sensu largo, & improprio, in quo sensu proditoriè occidisse dicitur etiam ille, qui clandestina circumventionem, vel occulta machinatione quacunquè insidiatur vitæ proximi, etiam inimici, eumque nihil mali prævidentem, adeoque ad sui defensionem hic, & nunc impotentem aggreditur, & necat: an verò in sensu stricto, & proprio, in quo sensu proditoriè occidisse ille duntaxat dicitur, qui non præcisè, per insidias, & dolum, sed sub specie amicitia, incautum, nihilque tale præcauentem occidit, ut olim Joab occidit Abner Principem militiae Israël, exhibendo ipsi officiosum amplexum, & Amasam Principem exercitus Juda cum excolulando.

In primo sensu Homicidium proditorium communior hæctenus sententia voluit non excludere Asylo Ecclesiastico; quia ab Homicidio per insidias, quod putabant Asylo gaudere, non distinguitur; excludi verò acceptum in sensu altero, & posteriore, de quo vide Tit. 49. cit. n. 224. & seqq. &c. ubi integrum DD. Catalogum, sententiam hanc defendentium posui, & confirmavi assertionem auctoritate Clementis VIII. qui ad casum Panormitanum, cum quatuor illorum, qui Nobilem quandam suum inimicum per insidias ex fenestris tormenti bellici brevioris ictu occiderant, & ad Ecclesiam confugerant, peteretur extraditio, Brevis Apostolico die 6. Febr. 1597. desuper edito disertè declaravit, omnes istos Ecclesiastica Immunitate gaudere, & frui debere, licet duos illorum ex rationabilibus causis, animum suum moventibus, voluerit Curia Sæculari tradi. Nunc dicendum, etiam in priori sensu acceptum Homicidium Proditorium excludere ab Asylo, non quia Proditorium, sed quia præmeditatum est, quod Constitutio novissima cit. Asyli Jure privavit.

Dub. 3. quæ sit pena *Affassinii*? R. Jure Civili, & Ordinatione criminali Ca-

roli V. in Affassinos nulla poena specialis constituta extat, ex usu tamen Tribunalium hujus criminis Rei non simplici mortis poena afficiuntur. Nam 1. alicubi aligari cauda equi rapiuntur ad locum supplicii, & praevia ustulatione plectuntur capite. 2. alibi subjiciuntur rotæ, vel hinc in altum erectæ imponuntur, vel implectuntur punitorum membra. 3. in quibusdam locis laqueo præfocantur, & cadavera eorum in frustra dissecantur. 4. in nonnullis quoad punishmentem æquiparantur Latronibus publicis, quod istorum instar ad hominis interemptionem lucri cupiditate sint inducti. Placha l. 1. de Delict. c. 19. n. 5. Clar. §. Affassinium n. 3. Carpzov. præf. crim. q. 18. à n. 13. § 37. Wiestner hic n. 154.

105 Jure Ecclesiastico in Affassinos diversa sunt latae poenæ. Et 1. Excommunicatio probabilis latae Sententiæ, non tamen reservata. Joan. Andr. in c. 1. h. tit. in 6. n. 5. Farin. præf. crim. q. 123. n. 14. Vivian. in c. cit. pr. Barbof. ibid. n. 1. Passerin. n. 2. § 8. Honor. hic n. 21. Pirhing n. 24. & n. 26. not. 7. Wiestner n. 151. 2. Depositio à Dignitate, honore, ordine, officio, & Beneficio, quæ etiam ipsa ipso facto incurritur, non tamen ante Sententiam Declaratoriam. Clar. §. fin. q. 36. n. 30. § 31. Covar. l. 2. var. c. 20. n. 10. §. sexto. Farin. l. cit. n. 13. § 17. Barbof. l. cit. Passerin. l. cit. § n. 9. Reiffenstuel n. 62. hic cum reliquis supra. 3. Infamia, quæ declarationem criminis Affassinii sequitur, Barbof. l. cit. n. 13. Pignatell. tom. 9. c. 21. §. 43. n. 4. Wiestner n. 151. 4. Irregularitas; nam hæc in omnes eos est constituta, qui Homicidii, vel mutilationis iniusta rei sunt, juxta dicta n. 149. § seqq. 5. Privatio Immunitatis Ecclesiasticæ localis, seu Asyli, juxta dicta Libr. 3. Tit. 49. n. 186. § 241. cum seqq. 6. Amisso privilegii Clericalis: quæ tamen ut incutatur, opus est, ut præcesserit actualis, & realis degradatio, per quam Affassinij reus tradatur Curiaæ Seculari, Pirhing

n. 26. cit. not. 4. 7. Diffidatio perpetua à toto Populo Christiano, ita, ut saltem post sententiam declaratoriam criminis Affassinii, instar ejus, qui perduellionis reus est, à quolibet privato impune offendi, & occidi valeant, eorumque bona à confanguineis proximioribus, aut fisco occupari, Sylv. V. Affassinus n. 3. Farin. l. cit. n. 8. § duob. seqq. Barbof. n. 1. Passerin. n. 11. Honor. n. 21. Pirhing n. 24. Wiestner n. 151. Reiffenstuel n. 62.

Porro circa crimen hoc Affassinij, & 206 poenæ illi statutas tria ista notari debent. 1. ad probationem istius criminis sufficiunt argumenta probabilia, ut constat ex c. pro humani 1. h. tit. in 6. fin. & quidem non tantum ad poenam extraordinariam, sed etiam ad ordinariam, & capitalem imponendam. Farin. q. 123. cit. n. 46. Barbof. in c. pro humani cit. n. 20. Passerin. ibid. n. 12. Pirhing n. 26. not. 6. 2. Poenæ ejusdem, saltem quæ de Jure Canonico statuta sunt, locum habent, etiamsi mors, sive cædes non sit secuta; quia tale mandatum quo præsertim infidelis ad occidendum Christianum pecuniâ conducitur, atrocissimum reputatur, & cedit in infamiam nominis Christiani. Barbof. n. 8. Passerin. n. 5. Pirhing n. 25. not. 3. 3. eadem poenæ Canonicae porriguntur in c. cit. etiam ad eos, qui Affassinum, sive eum, quem ad necem Christiano inferendam pretio conductum sciunt, receptaverint, vel defenderint, vel occultaverint, & ea receptatione, defensione, occultatione verè causa fuerint necis per illum illata. Farin. à n. 29. Barbof. Passerin. l. cit. Pignatell. n. 16. Pirhing n. 25. not. 3. Wiestner n. 153. Neque refert, an constitutus ad occidendum sit fidelis, an infidelis; quamvis enim in textu c. pro humani cit. tantum fiat sermo de Infidelibus, ex communi tamen usu, & sensu Constitutio ejus etiam ad Fideles extenditur. Wiestner hic n. 149. Plura videri possunt Libr. 3. Tit. 49. n. 241. § seqq.;

